

สมชาย จิว

ฉบับพิเศษ
ศิลปะวัฒนธรรม

ไฉ่ซิ้ง

—
มั่งคั่ง
อย่างเทพ

ไฉ่ซิง
มั่งคั่งอย่างเทพ

ฉบับพิเศษ
ศิลปวัฒนธรรม

ไฉ่ซิ้ง มั่งคั่งอย่างเทพ

ราคา 280 บาท

สั่งซื้อหนังสือจำนวนมากในราคาพิเศษ
ติดต่อที่ บริษัทงานดี จำกัด
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353

MATCHON PREMIUM PRINT
ฝ่าย MATCHON PREMIUM PRINT
บริษัทมิตชน จำกัด (มหาชน)
รับผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภท
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424
email: print.matchon@gmail.com
Matchon Premium Print

ในกรณีที่หนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์
เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว
กรุณาติดต่อมาที่ email: matchonbook.sales@gmail.com
หรือ inbox: matchonbook เพื่อขอเปลี่ยนแปลงใหม่

ใจซึ้ง มั่งคั่งอย่างเทพ

พิมพ์ครั้งแรก : กุมภาพันธ์ 2569

ราคา 280 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

สมชาย จิว.
ใจซึ้ง มั่งคั่งอย่างเทพ. กรุงเทพฯ : มิตชน, 2569
216 หน้า.
1. จีน - ความเป็นอยู่และประเพณี. 2. จีน - ประวัติศาสตร์. I. ชื่อเรื่อง
951
ISBN 978-974-02-2002-2

สำนักพิมพ์มิตชน | www.matchonbook.com

- ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนาท, สุพจน์ แจ่มเร็ว
- ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ
- รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประภาพร ประเสริฐโสภา, หทัยชนก ชิวโมกข์
- บรรณาธิการอาวุโส : สุภชัย สุชาติสุธาธรรม
- บรรณาธิการบริหาร : ปิยวัฒน์ สีแดงสูง
- หัวหน้ากองบรรณาธิการ : พีรณัฐ เปี่ยมศักดิ์สันติ
- พิสูจน์อักษร : ปารดา เทศนา
- ศิลปกรรม-ออกแบบปก : ภัสราภรณ์ ทองพงษ์เนียม
- ประชาสัมพันธ์และการตลาด : ศศธร ณ ตะกั่วทุ่ง, ณัชชา เชี่ยวกล, โบนิสา ศรีสิงห์, อรจิรา ว่องรัตน์ไพศาล

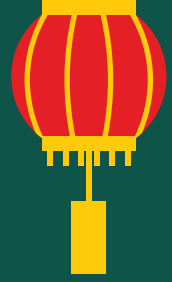
จัดทำโดย : บริษัทมิตชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล
ประชาชนิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มิตชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาชนิเวศน์ 1
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมิตชน)
12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาชนิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.
12 Tethsabannarueman Rd., Prachanivate 1, Chatuchak,
Bangkok 10900 Thailand

matchonbook @matchonbook @MatchonBooks
 @matchonbook @matchonbooks matchonbook

สารบัญ

ไฉ่ซิง มั่งคั่งอย่างเทพ

คำนำผู้เขียน	(6)
ลำดับราชวงศ์สำคัญของจีน	2
บทนำ	6
1 ไฉ่ซิงมาจากไหน	10
2 สืบประวัติไฉ่ซิง	20
3 ไฉ่ซิงกับเทศกาลตรุษจีน	90
4 ไฉ่ซิง ตรุษจีน สังคมไทย	100
5 ไตไตในโลกล้วน... ไฉ่ซิง	110
6 ไฉ่ซิงในโรงงิ้ว	128
7 ประเพณีเรียกทรัพย์ฉบับแดนมังกร	138
8 ไฉ่ซิงในภาพพิมพ์ตรุษจีน	154
9 ไฉ่ซิงในกลอนคู่ตรุษจีน	168
10 เคล็ดลับบูชาไฉ่ซิง	178
11 เกร็ดตำนานนิทานไฉ่ซิง	184
ประวัติผู้เขียน	201

คำนำผู้เขียน

ไฉ่ซิง มั่งคั่งอย่างเทพ

“คนจีนหน้าเงิน”

สมัยเด็กๆ ผู้เขียนมักได้ยินคำกล่าวหานี้ และในฐานะลูกจีนก็จะงุนงงสงสัยเสมอว่าเป็นขนาดนั้นเชียวหรือ และเมื่อโตขึ้นมาหน่อยก็ได้ผ่านตากับคำเปรียบเทียบกับคนจีนเป็น “พวกยิวแห่งบูรพาทิศ” โดยเฉพาะเรื่องความสามารถในการหาเงิน ซึ่งปรากฏอยู่ในบทความของ อัครวาทุ (พระนามแฝงแทนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) ที่ระบุว่า

“...จีนก็เหมือนกับยิว ถ้ามีทุนรอนและโอกาสเสมอกันกับชนภาษาใดๆ แล้ว จะร่ำรวยได้รวดเร็วยิ่งกว่าชนชาตินั้นๆ หหมด เหตุผลอันทำให้จีนหาเงินได้สำเร็จรวดเร็วนั้น ก็มิได้อยู่หลายประการ ซึ่งโดยมากไม่ผิดกับที่ทำให้ยิวสำเร็จ ฉะนั้น ตามความคิดของจีน เงินเป็นทั้งปฐุมปัจจัยและปัจฉิมปัจจัย ไม่มีสิ่งใดจะเลิศไปกว่าได้ เงินอาจจะทำอะไรๆ ทุกอย่างได้เพราะเห็นแก่เงิน...” (อัครวาทุ, หนังสือพิมพ์ไทย, พุทธศักราช 2457)

ปัจจุบันแม้ความคิดดังกล่าวจะลดน้อยถอยลงไปแล้ว แต่ภาพลักษณ์ของคนจีนที่เป็นเจ้าสัว เป็นเถาแก่ เป็นอาเสี๋ย ก็ยังคงฝังใจอยู่ในความรับรู้ของผู้คน หลากๆ คนจึงอยากจะร่ำรวยให้ได้เหมือนคนจีน และมีสิ่งหนึ่งที่คนจำนวนมากเชื่อกันว่าเป็น “ตัวช่วย” “ตัวซีเคร็ต” ที่ทำให้คนจีนร่ำรวยมั่งคั่งขึ้นมา นั่นก็คือ

“การไหว้เทพไฉ่ซิ้ง”

และด้วยความเชื่อนี้เองที่ทำให้กระแสการไหว้ไฉ่ซิ้ง “บูม” ขึ้นมาในสังคมไทย โดยเฉพาะในช่วงสิบกว่าปีมานี้ และก็ไม่ต่างจากความเชื่อเรื่อง “ปีชงและการแก้ชง” เมื่อความเชื่อเหล่านี้กลายเป็นกระแส ก็ก่อให้เกิดเป็นพิธีกรรมและช่องทางทำเงินของพวกหัวใสบางผู้บางคน ซึ่งจะสร้างชุดความรู้ผิดๆ เพียงแค่หวังลาภยศเงินทองจากผู้หลงเชื่อ ทำให้หลายต่อหลายท่านต้องเสียเงินเสียทองไปมากมายกับพิธีกรรมที่ไม่จำเป็น

การไหว้เจ้าเป็นสิ่งที่ดี ถ้าไหว้ด้วยใจที่มีครบทั้ง “ความรัก” และ “ความรู้”

หนังสือเล่มนี้จึงเกิดขึ้นด้วยความตั้งใจของผู้เขียนที่จะนำเสนอเรื่องราวของ “เทพไฉ่ซิ้ง” ในแง่มุมของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และผู้เขียนเชื่อว่า เมื่อท่านผู้อ่านค่อยๆ เดินเข้าไปในดงอักษรของหนังสือเล่มนี้ ท่านจะพบว่า ในตำนานปรัมปราในเทพนิยายอันอัศจรรย์พันลึก แท้จริงแล้วมีรหัสลับซ่อนซ่อนใจอยู่ตลอดทาง

คนจีนที่ไหว้ไฉ่ซิ้ง หาได้ปึกฎบเสริ้จแล้วอมือองเท้า รอเจ้ามาโปรด แต่พวกเขากลับยิ่งขวนขวายทำงาน ยิ่งขยันขันแข็ง ยิ่งมีแรงใจในการ

ก่อร่างสร้างตัว บ้างก็ยึดถือคุณธรรมตามที่ไฉซึ่งองค์นั้นๆ มี เพื่อเป็น
แนวทางในการทำมาหากิน เช่น ยึดหลักค้าขายอย่างซื่อสัตย์เหมือน
เทพเจ้ากวนอู ไฉซึ่งปางบูผู้ทรงคุณธรรมข้อนี้

หนังสือไฉซึ่ง มั่งคั่งอย่างเทพเล่มนี้ จะพยายามชี้ให้เห็นว่า เทพ
ไฉซึ่งแต่ละองค์แทนคุณธรรมข้อไหน และมีที่มาที่ไปอย่างไร สิ่งใดคือ
ความเชื่อ สิ่งใดคือความจริง ตัวอย่างเช่นเรื่องต้นไม้เงินตรา ต้นไม้วิเศษที่
เชื่อกันว่าแค่เขย่า เงินก็จะร่วงจากต้น หล่นลงมาให้กอบโกยนั้น แท้จริง
หมายถึงอะไร เมื่อท่านผู้อ่านรู้ค่าเฉลยก็จะเข้าใจว่า สำหรับคนจีนแล้ว
ไฉซึ่งไม่ใช่เรื่องของการรอให้ฟ้ามาบันดาลอย่างเดียว

ประเทศจีนเป็นดินแดนอันกว้างใหญ่ไพศาล ประกอบด้วย
ชาติพันธุ์วรรณนาอันหลากหลาย อารยธรรมก็ยาวนานมานับพันๆ ปี
ลัทธิธรรมนิยมประเพณีของแต่ละท้องถิ่นก็ผิดแผกแตกต่างกันออกไป บาง
ประเพณี พิธีกรรม และบางความเชื่ออาจไม่ตรงกับสิ่งที่ท่านผู้อ่านเคย
รับรู้มาก่อนก็เป็นได้ หากทำให้เกิดความขุ่นใจ ก็ต้องขอภัยมา ณ ที่
นี้ แต่หากจะมีความดีความชอบใดๆ ที่หนังสือเล่มนี้จะมีบ้าง ผู้เขียนขอ
มอบให้แก่ “ครู” ทุกผู้ทุกนามของผู้เขียน ทั้งครูผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา
โดยตรง และครูที่ผู้เขียน “ลักวิทยา” มา ส่วนข้อผิดพลาดใดๆ ที่เกิดขึ้น
ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

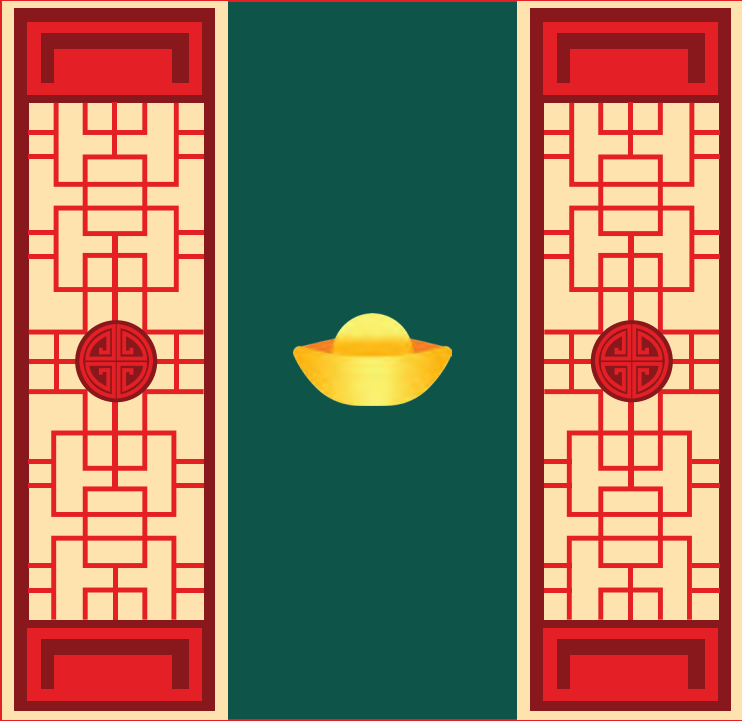
บัดนี้ ไฉซึ่ง มั่งคั่งอย่างเทพ อยู่ในมือท่านแล้ว!

สมชาย แซ่จิว

เขียน ณ เยวราช พ.ศ. 2569

财神爷爷不姓财，他是上神下天台。
上天奉了金玉旨，到在凡间救穷人

ไฉ่สิ่งเอี้ยไซ่แซ่ไฉ่ แท้เทพไท่จากสวรรค์
นำพาสมบัตินับอนันต์ ผันสู่หล้าช่วยคนจน

ไฉ่ซิ้ง

มั่งคั่งอย่างเทพ

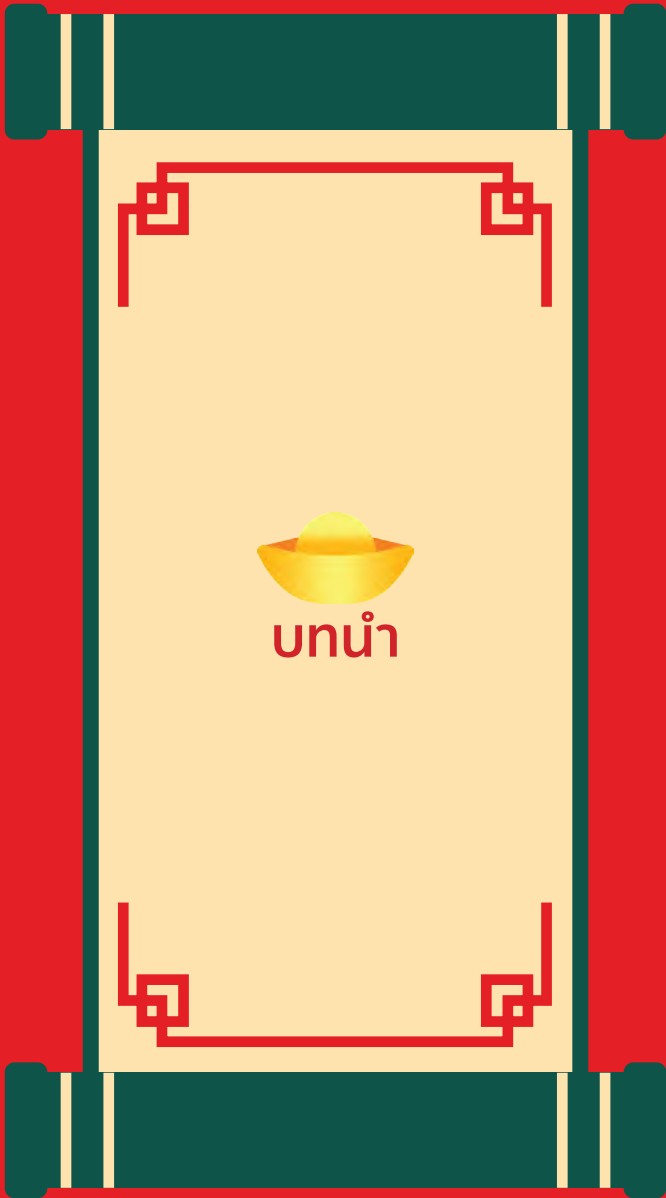
ลำดับราชวงศ์
สำคัญของจีน

**ลำดับราชวงศ์ต่อไปนี้เป็นการจัดแบ่งโดยสังเขป*

ราชวงศ์ซาง	1600 ปีก่อนคริสตกาล-1046 ปีก่อนคริสตกาล
ราชวงศ์โจว	1046 ปีก่อนคริสตกาล-256 ปีก่อนคริสตกาล
ราชวงศ์ฉิน	221 ปีก่อนคริสตกาล-207 ปีก่อนคริสตกาล
ราชวงศ์ฮั่นตะวันตก	202 ปีก่อนคริสตกาล-ค.ศ. 9
ราชวงศ์ซุ่ย	ค.ศ. 9-23
ราชวงศ์ฮั่นตะวันออก	ค.ศ. 25-220
ยุคแผ่นดินแตกแยกไม่เป็นเอกภาพ	ค.ศ. 221-589
ราชวงศ์สุ่ย	ค.ศ. 581-618
ราชวงศ์ถัง	ค.ศ. 618-907

ยุค 5 ราชวงศ์ 10 อาณาจักร	ค.ศ. 907-960
ราชวงศ์เหลียว	ค.ศ. 916-1125
ราชวงศ์ซ่งเหนือ	ค.ศ. 960-1127
ราชวงศ์เซี่ยตะวันตก	ค.ศ. 1038-1227
ราชวงศ์จิน	ค.ศ. 1115-1234
ราชวงศ์ซ่งใต้	ค.ศ. 1127-1276
ราชวงศ์หยวน	ค.ศ. 1271-1368
ราชวงศ์หมิง	ค.ศ. 1368-1644
ราชวงศ์ชิง	ค.ศ. 1636-1912
ยุคสาธารณรัฐจีน	ค.ศ. 1912-หลัง ค.ศ. 1949 (ปกครองเพียงได้หวัน)
ยุคสาธารณรัฐประชาชนจีน	ค.ศ. 1949-ปัจจุบัน

ทองคำ

สำหรับชาวจีนแล้ว “ความมั่งคั่ง” เป็นหนึ่งในห้ายอดปรารถนาอันประกอบไปด้วย

โชคลาภ (福) ยศศักดิ์ (禄) อายุยืน (寿) ความสุข (喜) และความมั่งคั่ง (財)

โดยเฉพาะเงินๆ ทองๆ นั้น ไม่ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปไกลแค่ไหน ก็ยังจะเป็นสิ่งที่ผู้คนไขว่คว้าเสมอ มีเงินทองมากก็มั่งคั่งร่ำรวยมาก ชาวจีนแต่ไหนแต่ไรมาจึงมีความเชื่อในการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อลดบันดาลให้ตนประสบกับความมั่งคั่งร่ำรวยได้ ตัวอย่างเช่น

- เลข 8 คนจีนเชื่อว่า เลข 8 เป็นเลขมงคล เพราะเลข 8 ในภาษาจีนกลางออกเสียงว่า ปา ที่ไปใกล้เคียงกับคำว่า ฟา ที่แปลว่า เจริญรุ่งเรือง จนถึงกับมีวลีที่กล่าวว่า “ถ้าอยากรวย ต้องไม่ทิ้งเลขแปด” (要得发, 不离八.) ทำให้หมายเลขโทรศัพท์มือถือ ทะเบียนรถยนต์ และเลขที่บ้านที่มีเลข 8 อยู่จึงมีความต้องการสูง จนถึงขั้นต้องประมูลราคากัน วันที่ 8 เดือน 8 ก็พลอยถูกจัดให้เป็นวันมงคลในการเริ่มต้นธุรกิจอีกด้วย

- ปลา ในภาษาจีนกลางพ้องเสียงกับคำว่า อวี (余) ที่แปลว่า เหลือ กินเหลือใช้ ภาพของปลาจึงถูกใช้แทนความมั่งคั่ง โดยเฉพาะในช่วงตรุษจีน มักจะมีรูปปลาพร้อมคำอวยพรที่ว่า “ขอให้เหลือกินเหลือใช้ทุกๆ ปี” (年年有余) เมนูปลาก็ขาดไม่ได้ในมือตรุษจีน และต้องเป็นปลาทั้งตัว จากนั้นเมื่อกินเสร็จแล้ว ต้องเหลือหัวปลา ก้างปลา และหางปลาไว้ในสภาพสมบูรณ์ เพราะเชื่อว่าจะเท่ากับ “มีกินมีใช้ทั้งหัวปีท้ายปี”

- ผักกาด (生菜) คำว่า เชนงไซ หรือต้นผักกาดนั้น แยกเป็น 2 คำ เชนง (生) หมายถึงการกำเนิด ไช (菜) หมายถึงผัก พ้องเสียงกับคำว่า ไฉ (財) มั่งคั่ง เพราะฉะนั้นการกินอาหารที่ปรุงจากผักกาดจึงถือว่าเป็นมงคล เป็นการก่อให้เกิดความมั่งคั่งนั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความมั่งคั่งรำรวยอีกมากมาย แต่ที่ดูเหมือนผู้คนจะรู้จักมักคุ้น และชื่นชอบเป็นพิเศษเห็นจะหนีไม่พ้นองค์เทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง ‘ไฉซิ้ง’*

ไฉซิ้งน่าจะเป็นเทพสุดยอดปรารถนาของชาวจีน ในหนังสือ *Outlines of Chinese Symbolism and Art Motives* ของ ซี. เอ. เอส. วิลเลียมส์ (C. A. S. Williams) นักวิชาการชาวอังกฤษที่เคยเป็นข้าหลวงศุลกากรทางทะเลอยู่ที่ปักกิ่งในช่วงยุคสาธารณรัฐ ได้กล่าวถึงไฉซิ้งไว้ว่า

* หมายเหตุ: ไฉซิ้ง หรือไฉสิ่งเอี้ย เป็นสำเนียงแต้จิ๋ว แต่หากเรียกเป็นจีนกลางคือ ไฉเสิน หนังสือเล่มนี้ขอเรียกเป็นสำเนียงแต้จิ๋ว เพราะเป็นที่คุ้นหูรู้จักกันในวงกว้าง ส่วนคำจีนอื่นๆ จะใช้สำเนียงจีนกลางเป็นหลัก เว้นแต่คำที่คุ้นเคยกันด้วยเสียงสำเนียงอื่นๆ แล้ว เช่น คำว่า กวนอู ปีเซี่ยะ บุน หรือบู๊ ฯลฯ

“ไม่มีรูปบุษบาใดที่ได้รับการนับถืออย่างแพร่หลาย
เทียบเท่าไฉ่ซิ้ง มีหิ้งบูชาอยู่ในแทบทุกครัวเรือน มีศาลของ
ท่านอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะยากดีมีจนล้วนจุดธูปกราบ
ไหว้ท่าน”

นี่น่าจะเป็นเครื่องยืนยันได้ดีว่า ไฉ่ซิ้ง หรือเทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง
เป็นที่รักของผู้คนมากมายเพียงใด

หนังสือเล่มนี้จึงเขียนขึ้นเพื่อรวบรวมพงศาวดารเทพเจ้าแห่งความมั่งคั่ง
มาให้ผู้อ่านได้รู้จักที่มาและที่ไป เล่าประวัติ และความสำคัญ เพื่อจะได้
“ไหว้ดีพลีถูก” วอนขอได้สัมฤทธิ์ผล สมใจปรารถนา และแม้จะไม่ได้
ศรัทธาบูชา แต่อย่างน้อยก็จะได้เข้าใจความคิด ความเชื่อของชนชาวจีน
ที่ได้ชื่อว่าเป็นชนชาติที่มีอารยธรรมสืบต่อกันมานับพันๆ ปี รวมไปถึงได้
เพลิดเพลินไปกับเทพปกรณัมอันสนุกสนาน น่าตื่นใจ ที่บางเรื่องก็อิงกับ
ประวัติศาสตร์จริง บางเรื่องก็เป็นเทพนิยายอันเล่าสืบต่อๆ กันมา รับรอง
ว่าเมื่ออ่านเล่มนี้ไปจนถึงหน้าสุดท้าย ท่านผู้อ่านก็จะมั่งคั่งไปด้วยความ
รู้และความบันเทิงอย่างแน่นอน

1

ไข่ซึ่งมาจากไหน